

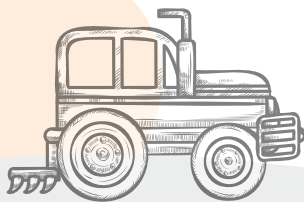
OSTVARIVANJE PRAVA I USLUGA U RURALNIM PODRUČJIMA U SRBIJI¹

PREGLED

Da li znate kako možete da ostvarite pravo na pomoć u kući, gde da se prijavite ako želite da promenite zanimanje i dobijete obuku da u tome i uspete, kako da dobijete jednokratna materijalna sredstva, prijavite nasilje u školi ili porodici, ostvarite pravo na porodičnu penziju ili zdravstveno osiguranje?

Ovaj materijal je nastao sa ciljem da se stanovnicima ruralnih područja, posebno ženama koje žive u ruralnim područjima, predstavje prava i vrste podrške koje mogu da ostvare kroz različite sisteme.² U nastavku su predstavljena prava koja svi građani Republike Srbije mogu ostvariti po različitim osnovama. **Ukoliko želite da saznate više o nekom od navedenih prava, obratite se nadležnoj savetodavnoj službi, koja će Vam dati detaljniji opis u štampanoj verziji koji smo pripremili za Vas.**

- 1 Autorke ovog teksta su Mirjana Ognjanović i Vesna Dragičević iz Republičkog zavoda za socijalnu zaštitu.
- 2 Materijal je nastao u okviru projekta "Otpornosti na klimatske promene i navodnjavanje u Srbiji", koji je finansiran od strane Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) koji se sprovodi u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u periodu 2023-2024. godine.

Podržano od:

Ova publikacija je urađena uz podršku Evropske banke za obnovu i razvoj i Japana. Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost autora i ne predstavlja nužno stanovišta Evropske banke za obnovu i razvoj.

KLJUČNI AKTERI U OSTVARIVANJU PRAVA

Centar za socijalni rad (CSR) u Srbiji je institucija koja pruža različite socijalne usluge i podršku građanima kako bi im pomogla u rešavanju socijalnih problema i teškoća. Centri se bave različitim aspektima socijalne zaštite i rada sa pojedincima, porodicama i zajednicama. Centar za socijalni rad funkcioniše u svakoj opštini u Republici Srbiji i dostupan je svim građanima u pripadajućoj opštini.

Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje (PIO) osnovan je radi ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i obezbeđivanja sredstava za ostvarivanje ovih prava. Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje ima 122 ispostave, 13 službi filijala i 35 filijala, preko kojih građani mogu ostvariti prava u Republici Srbiji. Filijale su nadležne za građane koji imaju prebivalište na teritoriji ispostave.

Kontakt centar Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje: **0700/017-017**

Direkcija u Beogradu: **011/3060-680**

Pokrajinski fond sa sedištem u Novom Sadu: **021/487-7777**

Republički fond za zdravstveno osiguranje (RFZO) je institucija čija je osnovna delatnost da osiguranim licima obezbedi prava iz oblasti obaveznog zdravstvenog osiguranja. Republički fond za zdravstveno osiguranje ima svoje ispostave u svim oblastima Republike Srbije. Filijale su nadležne za građane koji imaju prebivalište na teritoriji ispostave.

Kontakt centar Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje: **0700/333-443**

Direkcija u Beogradu:

011/ 2053-830

Pokrajinski fond sa sedištem u Novom Sadu: **021/6621-822 i 021/6622-288**

Ustanove za smeštaj u sistemu socijalne zaštite su specijalizovane institucije koje pružaju usluge smeštaja i različite oblike podrške osobama koje ne mogu da žive samostalno ili se suočavaju sa ozbiljnim socijalnim ili zdravstvenim izazovima, odnosno ne mogu da se brinu o sebi na adekvatan način.

Informacije o ustanovama za smeštaj u sistemu socijalne zaštite mogu se dobiti u centru za socijalni rad.

Pružaoци lokalnih usluga u sistemu socijalne zaštite su ustanove ili organizacije na lokalnom nivou koje pružaju usluge radi poboljšanja, odnosno očuvanja kvaliteta života, otklanjanja ili ublažavanja rizika nepovoljnih životnih okolnosti, kao i stvaranja mogućnosti da samostalno žive u društvu, kako bi se preveniralo korišćenje usluga u restriktivnom okruženju (ustanove za smeštaj).

Informacije o lokalnim uslugama socijalne zaštite mogu se dobiti u centru za socijalni rad ili opštini po mestu prebivališta.

Nacionalna služba za zapošljavanje (NSZ) je organizacija za obavezno socijalno osiguranje koja obavlja poslove zapošljavanja, osiguranja za slučaj nezaposlenosti, evidencije u oblasti zapošljavanja i zapošljavanje u inostranstvu.

Nacionalnu službu za zapošljavanje čine Direkcija, dve Pokrajinske službe, 34 filijale, 21 služba i više od 120 ispostava u svim okruzima u Republici Srbiji.

Pozivni centar za nezaposlena lica: **0800/300-301** (poziv je besplatan)

Direkcija Kragujevac: **034/50-55-00**

Centar za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom: **011/36-40-182**

Centar za profesionalno savetovanje (CIPS): Niš - **018/53-29-04; 018/53-29-05, 018/53-07-75, 018/23-56-90**, Novi Sad - **021/488 55 49**, Beograd - **011/3306-280 i 011/3306-281**

Lokalni ombudsman je nezavisna institucija pravnog sistema koja zastupa interese građana pred državnim institucijama i traži administrativna, pravna i druga rešenja u cilju zaštite i poboljšanja blagostanja svih građana. Ombudsman je ovlašćen da štiti i kontroliše poštovanje prava i interesa građana i kontroliše rad gradske uprave i javnih službi ukoliko se radi o povredi propisa. Lokalnom ombudsmanu se može obratiti svaki građanin koji živi na teritoriji na kojoj postoji institucija lokalnog ombudsmana. Ukoliko ne postoji institucija lokalnog ombudsmana, građani se mogu obratiti instituciji ombudsmana na pokrajinskom ili nacionalnom nivou.

1. SOCIJALNA ZAŠTITA

NOVČANA SOCIJALNA POMOĆ - Novčana socijalna pomoć je novčano davanje za porodice i pojedince koji su materijalno neobezbeđeni, nalaze se u teškoj ekonomskoj situaciji ili su socijalno ugroženi.

JEDNOKRATNA POMOĆ - Jednokratna novčana pomoć je novčano davanje ili davanje u naturi pojedincima ili porodicama u izvanrednim ili privremenim situacijama kada se suočavaju sa nepredviđenim troškovima ili kriznim situacijama (nepredviđene nesreće, požar, poplava i sl, medicinski troškovi, troškovi pogreba, gubitak posla, smanjenje prihoda i sl), obezbeđeno iz budžeta lokalne samouprave.

POMOĆ ZA OSPOSOBLJAVANJE ZA RAD - Pomoć za osposobljavanje za rad ostvaruje se u vidu troškova osposobljavanja za rad, troškova smeštaja učenika u dom ili studenata u internat, kao i u vidu naknade troškova prevoza.

DRUGE VRSTE POMOĆI - Druge vrste pomoći, na primer narodne kuhinje, olakšice za komunalne usluge, struju i slično, koje obezbeđuje jedinica lokalne samouprave osobama ili porodicama koje se suočavaju sa ekonomskim teškoćama i imaju problema sa zadovoljavanjem osnovnih potreba.

USLUGE SMEŠTAJA ZA DECU I MLADE U SISTEMU SOCIJALNE ZAŠTITE - podrazumevaju obezbeđivanje privremenog bezbednog i stimulativnog okruženja deci i mladima u okolnostima kada to nije moguće obezbediti u porodičnoj sredini, kako bi im se pružila podrška i priprema za nezavisan život.

USLUGE SMEŠTAJA ZA ODRASLE I STARIJE U SISTEMU SOCIJALNE ZAŠTITE - podrazumevaju obezbeđivanje smeštaja u ustanovama socijalne zaštite odraslim i starijim osobama u cilju unapređenja kvaliteta života (ustanove za odrasle i starije ili ustanove za osobe sa invaliditetom).

USLUGE PORODIČNOG SMEŠTAJA ZA ODRASLE I STARIJE U SISTEMU SOCIJALNE ZAŠTITE - podrazumevaju smeštaj odraslih i starijih osoba u porodično okruženje kako bi se omogućilo poboljšanje kvaliteta života, podrška i nadzor u aktivnostima dnevnog života, nega, zaštita i učešće u životu zajednice, a uslugu može pružati srodnik ili osoba koja je završila obuku i stekla licencu za pružanje te usluge.

USLUGA SMEŠTAJA U PRIHVATILISTE - podrazumeva kratkotrajni smeštaj u cilju zadovoljavanja potreba pojedinca ili porodice kojima je potrebno neodložno osigurati bezbednost u kriznim situacijama.

USLUGA PREDAH SMEŠTAJA - podrazumeva kratkoročni i povremeni smeštaj deteta sa smetnjama u razvoju i odraslog i starijeg lica sa smetnjama u funkcionisanju, koji se obezbeđuje kao dnevni, vikend ili višednevni smeštaj u ustanovu za privremeni smeštaj, čime se pruža podrška korisniku i porodici.

USLUGA POMOĆI U KUĆI - odnosi se na pružanje različitih vrsta podrške i pomoći osobama koje su zbog starosti, invaliditeta ili drugih razloga ograničene u svojoj sposobnosti da obavljaju svakodnevne aktivnosti u svom domu (pomoć u obezbeđivanju ishrane, održavanju lične higijene i higijene stana, zagrevanju prostorija, obezbeđivanju različitih vrsta usluga, nabavku i nadgledanje uzimanja lekova, i sl).

USLUGA DNEVNI BORAVAK – odnosi se na dnevni boravak osoba u organizovanom okruženju kako bi se unapredio kvalitet života i razvijanje socijalnih, psiholoških i fizičkih funkcija i veština i namenjen je osobama za invaliditetom (deca i mladi sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, mladi, odrasli i stariji sa invaliditetom), deci i mladima u sukobu sa zakonom, roditeljima, školom ili zajednicom, kao i odraslima i starijima kojima je potrebna dnevna nega i nadzor.

USLUGA LIČNI PRATILAC DETETA – podrazumeva angažovanje obučene osobe za pomoć detetu sa smetnjama u razvoju ili invaliditetom u obavljanju svakodnevnih aktivnosti radi uključivanja u redovno školovanje, aktivnosti u zajednici i uspostavljanje što većeg nivoa samostalnosti.

USLUGA PERSONALNI ASISTENT – podrazumeva pružanje individualne praktične podrške i uključivanje u obrazovne, radne i društvene aktivnosti u zajednici odraslim i starijim korisnicima sa invaliditetom koji su radno angažovani, uključeni u obrazovni program, uključeni u rad različitih udruženja, sportskih društava i slično.

PODRŠKA ŽENAMA ŽRTVAMA NASILJA

Svaka prijava nasilja biće anonimna ukoliko to zahteva lice koje prijavljuje nasilje!

SOS telefoni:

- **Nacionalna SOS linija za žene žrtve nasilja**
0800/22-20-03, radi pod Centrom za zaštitu odojčadi, dece i omladine, Beograd;
- **SOS broj za prijavu nasilja u školama**
0800/20-02-01, besplatan poziv, radnim danima od 8.30 do 16.30 časova;
- **Nacionalna dečija linija NADEL - SOS broj za pomoć deci**
0800/12-34-56, besplatan poziv, svakodnevno 24 časa;
- **Nacionalna SOS linija za prevenciju suicida**
011/77-77-000, radi u okviru Klinike za psihijatrijske bolesti „Dr Laza Lazarević“, Beograd;
- **Vojvodina - Jedinstveni SOS telefon za žene žrtve nasilja**
0800/10-10-10, besplatan poziv, radnim danima od 10.00 do 20.00 časova;

- **Savetovalište protiv nasilja u porodici – SOS telefon i sigurna kuća:**
 - 0800/01-10-11, besplatan poziv, radnim danima od 10.00 do 19.00 časova,
 - 011/27-69-466, radnim danima od 10.00 do 19.00 časova,
 - 062/30-45-60, noću od 19.00 do 10.00 časova;
- **Viktimološko društvo Srbije (VDS) 011 630/3022,**
011/22-88-040, radnim danima od 9.00 do 16.00 časova;
- **Autonomni ženski centar – SOS telefon**
0800/10-00-07, radnim danima od 10.00 do 20.00 časova;
- **ASTRA Akcija protiv trgovine ženama – SOS telefon**
011/78-50-000,
065/33-47-817, dostupan 24 časa;
- **Evropski broj za nestalu decu**
116-000;
- **Incest trauma centar – SOS telefon**
011/34-41-737, 011/38-61-332, dostupan 24 časa.

2. FINANSIJSKA PODRŠKA PORODICI

PRAVO NA PORODILJSKO ODSUSTVO – podrazumeva odsustvo zaposlene žene sa rada zbog trudnoće i porođaja koje traje tri meseca od dana porođaja - mesec dana pred porođaj i dva meseca nakon - i vezano je za sam porođaj i za oporavak od istog, a obezbeđuje se kroz naknadu zarade za sve žene koje su osigurane prema Zakonu o obaveznom socijalnom osiguranju, bez obzira na vrstu ugovora o radu (žene zaposlene kod poslodavca, preduzetnice, poljoprivrednice koje su registrovane kao nosioci poljoprivrednog gazdinstva).

PRAVO NA ODSUSTVO SA POSLA RADI NEGE DETETA – automatski se nadovezuje na porodiljsko odsustvo i na njega imaju pravo sve žene koje su osigurane prema Zakonu o obaveznom socijalnom osiguranju, bez obzira na vrstu ugovora o radu (žene zaposlene kod poslodavca, preduzetnice, poljoprivrednice koje su registrovane kao nosioci poljoprivrednog gazdinstva), može da traje najviše 365 dana od dana otpočinjanja porodiljskog odsustva za prvo i drugo dete, odnosno dve godine za treće i svako naredno dete (pravo može da ostvaruje i otac deteta).

PRAVO NA ODSUSTVO SA RADA ILI PRAVO RADA SA POLOVINOM PUNOG RADNOG VREMENA, RADI POSEBNE NEGE DETETA – može se ostvariti ukoliko dete ima smetnje u psiho-fizičkom razvoju, a iznos naknade zarade, pod zakonom propisanim uslovima, isplaćuje se do navršanih pet godina života deteta.

PRAVO NA RODITELJSKI DODATAK – oblik finansijske podrške koji je namenjen porodicama sa decom kako bi im se pomoglo da zadovolje osnovne potrebe dece. Ostvaruje ga majka (u posebnim okolnostima otac deteta) za rođenje prvih četvoro dece u vidu novčane naknade.

PRAVO NA NOVČANA SREDSTVA ZA IZGRADNJU, UČEŠĆE U KUPOVINI, ODNOSNO KUPOVINU PORODIČNO-STAMBENE ZGRADE ILI STANA PO OSNOVU ROĐENJA DETETA - pravo može ostvariti majka (za dete rođeno 1. januara 2022. godine i kasnije) koja neposredno brine o detetu, odnosno otac deteta u slučaju smrti majke.

JEDNOKRATNA POMOĆ ZA ROĐENJE DRUGOG I TREĆEG DETETA – podrazumeva jednokratnu pomoć u visini od 100.000 dinara koju može ostvariti majka, odnosno otac ukoliko su ostvarili pravo na roditeljski dodatak za drugo, odnosno treće dete rođeno 1. januara 2022. godine i kasnije.

PRAVO NA DEČJI DODATAK – namenjen porodicama sa decom kako bi se pomoglo u zadovoljavanju osnovnih potreba dece, a ostvaruje se u odnosu na visinu mesečnih prihoda i katastarskih prihoda po članu porodice. Ostvaruje ga jedan od roditelja ili staratelj koji neposredno brine o detetu za prvo, drugo, treće i četvrto dete po redu rođenja u porodici.

NAKNADA TROŠKOVA BORAVKA U PREDŠKOLSKOJ USTANOVI ZA DECU BEZ RODITELJSKOG STARANJA, ZA DECU SA SMETNJAMA U RAZVOJU I DECU KORISNIKA NOVČANE SOCIJALNE POMOĆI – podrazumeva pravo na naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi u visini učešća korisnika u ceni usluge koja se propisuje odlukom jedinice lokalne samouprave.

REGRESIRANJE TROŠKOVA BORAVKA U PREDŠKOLSKOJ USTANOVI DECE IZ MATERIJALNO UGROŽENIH PORODICA – Deca predškolskog uzrasta iz materijalno ugroženih porodica, kao i deca bez roditeljskog staranja, deca sa smetnjama u razvoju i deca sa invaliditetom koja nisu ostvarila pravo za naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi imaju, u zavisnosti od materijalnog položaja porodice, pravo na regresiranje troškova boravka u predškolskoj ustanovi koja ima rešenje ministarstva nadležnog za poslove prosvete o verifikaciji.

PRAVO NA IZDRŽAVANJE – podrazumeva izdržavanje u novcu osoba koje nemaju dovoljno sredstava za izdržavanje - a nesposobne su za rad ili nezaposlene - od strane člana porodice u skladu sa Porodičnim zakonom.

3. ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

Pravo i obavezu da se prijave na zdravstveno osiguranje i da plaćaju doprinose za zdravstveno osiguranje imaju svi punoletni državljani Republike Srbije. Ovo pravo i obavezu građani Srbije mogu ostvariti po različitim osnovama:

- Zaposlena lica – lica u radnom odnosu, prijavu vrši poslodavac.
- Nezaposlena lica koja ostvaruju novčanu naknadu - prijavu vrši Nacionalna služba za zapošljavanje.
- Korisnici penzije i drugih prava na novčane naknade - Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje vrši prijavu lica na obavezno zdravstveno osiguranje.
- Lica koja obavljaju samostalnu delatnost - Agencija za privredne registre / lica koje obavlja samostalnu delatnost vrši prijavu na obavezno zdravstveno osiguranje.
- Poljoprivrednici – samostalno vrše prijavu na obavezno zdravstveno osiguranje i podnose neophodne dokaze za prijavu na zdravstveno osiguranje u nadležnoj filijali RFZO.
- Članovi porodice – podnose dokaze za izdavanje zdravstvene knjižice na isti način kao i nosilac osiguranja preko koga ostvaruju pravo.
- Trudnica - sa overenom ili neo-verenom ispravom o zdravstvenom osiguranju prijavljuje se na osiguranje u filijali RFZO prema prebivalištu.
- Deca do navršene 18 godine života takođe ostvaruju sva prava iz zdravstvenog osiguranja na osnovu zdravstvene knjižice, bez obzira da li je knjižica overena.
- Ukoliko se lice ne može osigurati ni po jednom osnovu koje predviđa ZZO, Zakon daje mogućnost da se to lice samostalno prijavi na osiguranje. U tom slučaju, samostalno uplaćuje doprinose i na taj način ostvaruje pravo na zdravstveno osiguranje.
- Pravo na zdravstveno osiguranje imaju i druge specifične kategorije u skladu sa zakonom (lica koja ostvaruju ugovorenu naknadu, strani državljani, studenti do kraja školovanja odnosno do 26 godine života, lica starija od 65 godina, osobe sa invaliditetom, lica u vezi sa lečenjem određenih bolesti, davaoci i primaoci organa, ćelija i tkiva, monasi i monahinje, korisnici novčane socijalne pomoći, korisnici usluge smeštaja u sistemu socijalne zaštite, lica romske nacionalnosti, žrtve nasilja, izbegla ili prognana lica, raseljena lica i drugi).

PRAVO NA BESPLATNE OSNOVNE MEDICINSKE USLUGE u okviru mreže državnih zdravstvenih ustanova uključuje: posete lekaru, dijagnostiku, hospitalizaciju i lekove.

PRAVO NA NAKNADU TROŠKOVA PREVOZA U VEZI SA KORIŠĆENJEM ZDRAVSTVENE ZAŠTITE osiguranim licima se obezbeđuje naknada troškova prevoza u slučaju upućivanja u zdravstvenu ustanovu koja se nalazi van područja filijale kod koje je lice osigurano.

PRAVO NA NAKNADU ZARADE ZA VREME ODSUSTVA SA RADA USLED PRIVREMENE SPREČENOSTI ZA RAD podrazumeva da za vreme privremene sprečenosti za rad, lica koja su obavezno osigurana po osnovu zaposlenja, odnosno radnog odnosa, preduzetnici koji obavljaju samostalnu delatnost, kao i sveštenici i verski službenici, imaju pravo na naknadu zarade, tzv. bolovanje.

4. PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE

Penzijsko i invalidsko osiguranje u Republici Srbiji je obavezno za sva lica koja rade, obavljaju samostalnu ili poljoprivrednu delatnost.

PRAVO NA STAROSNU PENZIJU – ostvaruje se po osnovu uplaćivanih doprinosa za osiguranje u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju Republike Srbije.

PRAVO NA PREVREMENU STAROSNU PENZIJU – podrazumeva oblik starosne penzije koji se ostvaruje pre starosnog uzrasta za penzionisanje, a uslovi za ostvarivanje ovog prava su određeni zakonom.

PRAVO NA INVALIDSKU PENZIJU – dodeljuje se osiguranicima koji su zbog fizičkog ili mentalnog invaliditeta ili ozbiljnih zdravstvenih problema nesposobni za obavljanje redovnih radnih aktivnosti i izdržavanja kroz rad.

PRAVO NA PORODIČNU PENZIJU – dodeljuje se članovima porodica preminulih osiguranika koji su ostvarili pravo na penziju ili su već primali penziju kako bi se pružila finansijska podrška nakon smrti osobe koja je bila glavni izvor prihoda u porodici.

PRAVO NA NOVČANU NAKNADU ZA TELESNO OŠTEĆENJE – ostvaruje se po osnovu povrede na radu ili profesionalne bolesti usled koje nastane telesno oštećenje (gubitak ili oštećenje pojedinih organa ili delova tela), a visina naknade zavisi od utvrđenog procenta telesnog oštećenja.

PRAVO NA NOVČANU NAKNADU ZA POMOĆ I NEGU DRUGOG LICA – ostvaruju lica koja nisu u mogućnosti da se samostalno staraju o sebi i kojima je neophodna pomoć drugog lica, bez obzira da li je ta nesposobnost izazvana profesionalnim oboljenjem ili oboljenjem van rada.

5. OBRAZOVANJE

PRAVO NA PREDŠKOLSKO VASPITANJE – Dokumentacija za upis se može razlikovati u pojedinim JLS, ali uglavnom sadrži:

- Za zaposlene roditelje: Potvrdu o zaposlenju roditelja (samo za onu decu koja se upisuju u celodnevni boravak - bez podataka o zaradi) i potvrdu o podnetoj prijavi na osnovno socijalno osiguranje (Obrazac MA);
- Za nezaposlene roditelje: Izvod iz Nacionalne službe za zapošljavanje;
- Za roditelje penzionere: Rešenje Republičkog fonda za PIO (može fotokopija dokumenta) ili poslednji ček od penzije;

- Za samohrane roditelje: Presudu o razvodu braka ili izvod iz matične knjige umrlih, ako je jedan od roditelja, odnosno drugi zakonski zastupnik preminuo i Odluku suda o vršenju roditeljskog prava;
- Za poljoprivrednike: Potvrdu o registrovanom poljoprivrednom gazdinstvu;
- Za roditelje studente: Potvrdu o redovnom studiranju.

Na Nacionalnom portalu eUprava, u okviru usluge eVrtić, omogućeno je podnošenje elektronske prijave za upis dece u predškolsku ustanovu.

PRAVO NA OBRAZOVANJE ODRASLIH – Lice koje je steklo srednje obrazovanje, a želi da se prekvalifikuje ili dokvalifikuje, stekne specijalističko ili majstorsko obrazovanje, plaća školarinu. Izuzetno, lica koja se iz zdravstvenih razloga prekvalifikuju ili dokvalifikuju ne plaćaju školarinu.

Nakon završenog srednjeg obrazovanja i vaspitanja, u srednju školu može da se upiše lice radi prekvalifikacije, dokvalifikacije, specijalističkog ili majstorskog obrazovanja, u skladu sa posebnim zakonom.

ZAPOŠLJAVANJE

PRAVO NEZAPOSLENOG NA NOVČANU NAKNADU, ZDRAVSTVENO OSIGURANJE I PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE – Pravo na novčanu naknadu je lično pravo koje ima nezaposleno lice koje je bilo obavezno osigurano za slučaj nezaposlenosti najmanje 12 meseci neprekidno ili sa prekidima u poslednjih 18 meseci, u slučaju prestanka radnog odnosa ili prestanka obaveznog socijalnog osiguranja. Za vreme ostvarivanja prava na novčanu naknadu, korisnik novčane naknade ima pravo na zdravstveno osiguranje i penzijsko i invalidsko osiguranje.

DRUGE VRSTE PODRŠKE U SLUČAJU NEZAPOSLENOSTI – Ukoliko je lice nezaposleno, želi da promeni posao, otpočne sopstveni posao ili mu je potreban savet u vezi sa zapošljavanjem, obraća se Nacionalnoj službi za zapošljavanje (NSZ). Nacionalna služba obavlja poslove zapošljavanja, osiguranja za slučaj nezaposlenosti, evidencije u oblasti zapošljavanja i zapošljavanje u inostranstvu.

PRAVO UPISA ZAJEDNIČKE IMOVINE

U 2018. došlo je do promene zakonske regulative koja je otvorila mogućnost za lakši pristup ženama zemljištu i drugoj nepokretnoj imovini. Naime, novim **Zakonom o postupku upisa u katastar nepokretnosti i vodova** definisano je da se prilikom kupovine nekretnine od strane lica u braku vrši automatski upis prava svojine na oba supružnika. Svojina neće biti upisana kao zajednička samo ukoliko se katastru dostavi izjava oba supružnika da se u konkretnom slučaju ne radi o zajedničkoj, već posebnoj imovini jednog od supružnika, ili ako supružnici ispravom na osnovu koje se vrši upis stiču svojину,

sa određenim udelima. Takođe, zajednička svojina po osnovu sticanja u braku ne upisuje se u katastar u slučaju sticanja nasleđivanjem i besteretnim pravnim poslom ili ako su supružnici bračnim ugovorom drugačije regulisali pitanje sticanja zajedničke ili posebne imovine. Ukoliko je nepokretnost već upisana na jednog supružnika kao jedinog vlasnika nepokretnosti, može se izvršiti upis zajedničke svojine na osnovu izjave oba supružnika da se u konkretnom slučaju radi o zajedničkoj svojini.

